

Rapportage Coördinatie Gesloten Jeugdhulp

De aanmeldingen voor plaatsingen binnen de jeugdzorg plus worden verzorgd door de coördinatie gesloten jeugdzorg. Dit gebeurt vanuit het Expertiseteam Complexe Zorg voor Haaglanden en Zuid-Holland. De Rotterdamse regio heeft zijn eigen zorgbemiddeling.

De coördinatie adviseert over gesloten plaatsingen aan de medewerkers van Jeugdbescherming west, alle wijkteams van de gemeenten en aan de Raad voor de Kinderbescherming. Daarnaast geven de coördinatoren ondersteuning bij de te volgen (juridische) procedure en verzorgt de coördinatie de aanmelding in het toeleiding systeem. Als besloten wordt bij de rechtbank een verzoek in te dienen voor een gesloten machtiging wordt een gekwalificeerde gedragswetenschapper gevraagd het verzoek voor een gesloten machtiging te beoordelen en met de jongere het verzoek te bespreken.

Na plaatsing is de coördinatie bereikbaar voor vragen, advies, overplaatsingsverzoeken en wordt ondersteuning geboden bij de procedure voor een eventuele verlenging van de plaatsing.

1.1 Inzet GZ-psychologen t.b.v. de instemmingsverklaringen

In het eerste kwartaal zijn er in totaal 129 instemmingsverklaringen uitgevoerd, 72 voor Haaglanden en 57 voor Zuid-Holland.

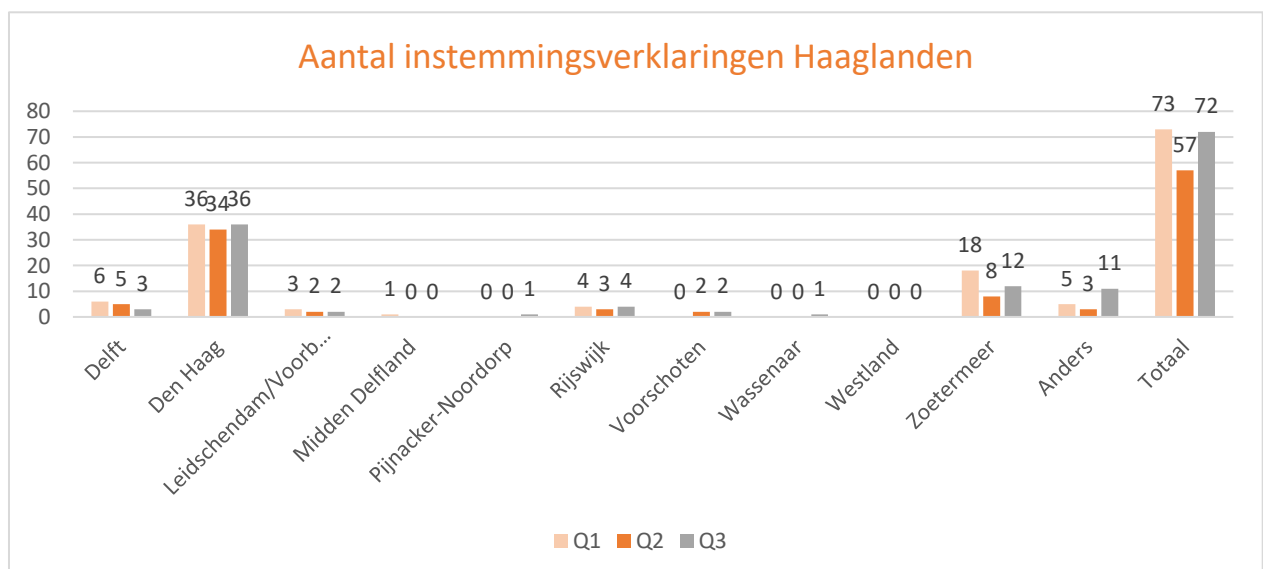
De coördinatie gesloten jeugdzorg verzorgt alle aanvragen voor welke een instemmingsverklaring nodig is. In een instemmingsverklaring jeugdzorg plus wordt wel of niet ingestemd met het (spoed)verzoek machtiging gesloten jeugdhulp. Het opstellen van een instemmingsverklaring is een wettelijke vereiste. Bij elk (nieuw) verzoek dient de jeugdige (opnieuw) te worden gezien.

Het verzorgen van instemmingsverklaringen doen we ook voor de Raad voor de Kinderbescherming. Als zij verzoeken om een jeugdzorg plus plaatsing wordt door de coördinatie gesloten jeugdzorg een gedragswetenschapper gezocht die de verklaring kan opstellen. Dit doen we los van welke gecertificeerde instelling de maatregel krijgt toebedeeld.

1.1.1 Haaglanden

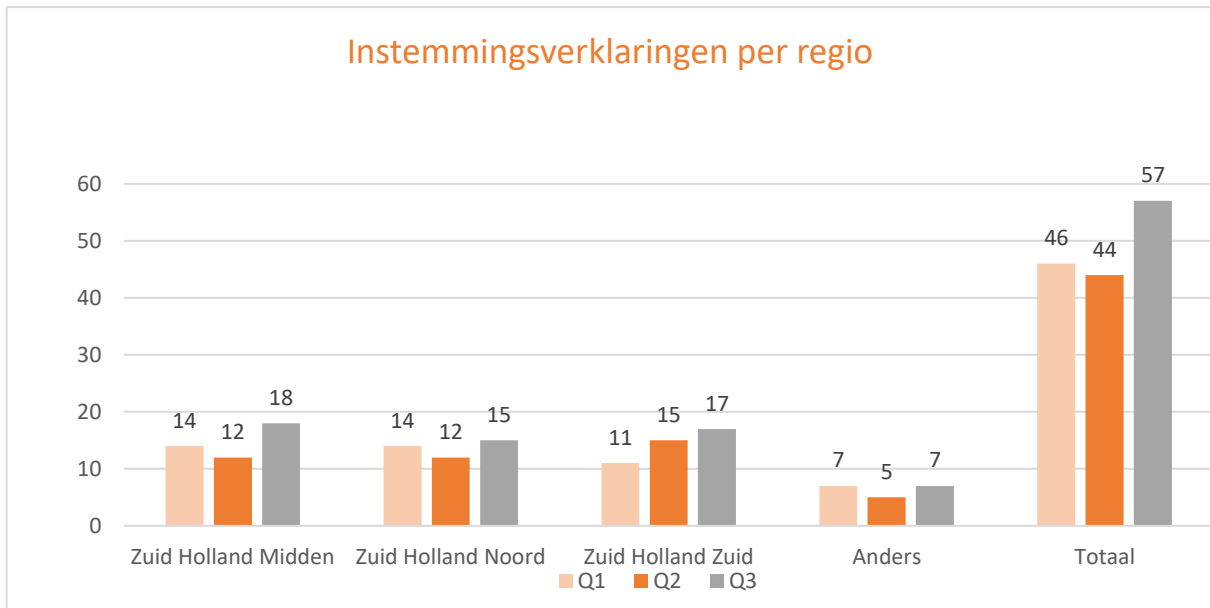
Onderstaande aantallen betreffen de instemmingsverklaringen aangevraagd door de jeugd-wijkteams, Jeugdbescherming west, Leger des Heils en de William Schrikker Stichting. Dit geldt voor de gegevens van Haaglanden en voor de aantallen van Zuid-Holland.

Figuur 1. Aantal uitgevoerde instemmingsverklaringen voor Jeugdbescherming west en jeugd/wijkteams, uitgesplitst naar gemeente:

1.1.2 Zuid-Holland

Figuur 2; Aantal uitgevoerde instemmingsverklaringen voor Jeugdbescherming west en jeugd-/wijkteams, uitgesplitst naar regio:

N.B. de categorie “anders” bestaat uit voogdijpupillen, waarbij het woonplaatsbeginsel leidend is.

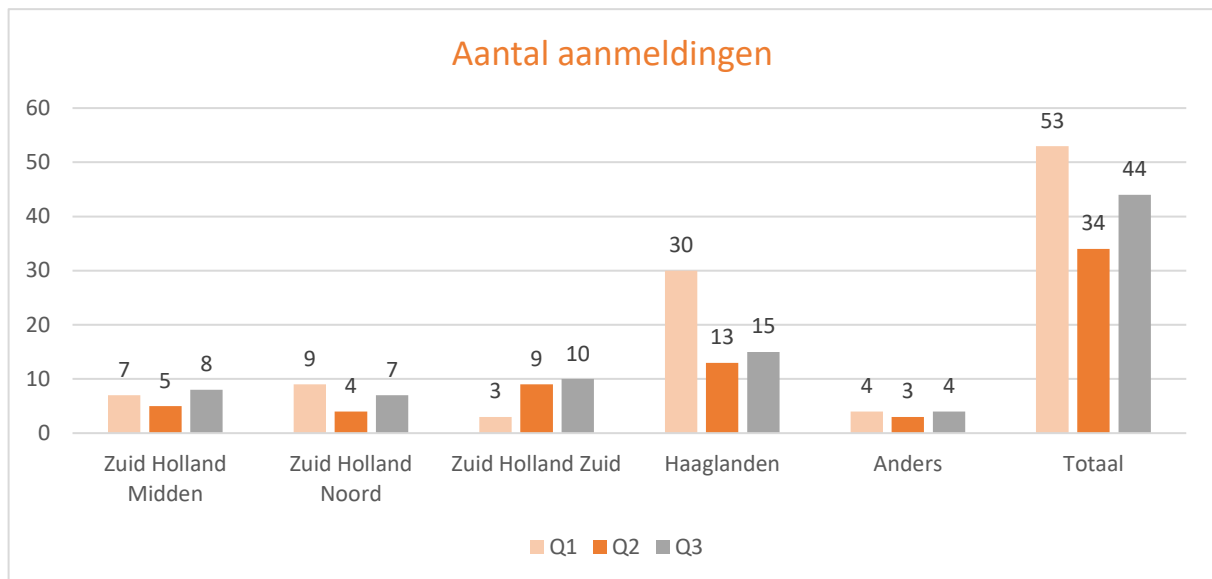
1.2 Aanmeldingen gesloten jeugdzorg

In figuur 3 wordt aangegeven hoeveel aanmeldingen er zijn gedaan vanuit de coördinatie gesloten jeugdzorg. Dit betreffen de cijfers voor de regio Zuid-West voor zowel het gedwongen kader als voor het vrijwillig kader. Voor de plaatsingscijfers per gemeente wordt verwezen naar de rapportage van de plaatsingscoördinatie.

Er is een aanzienlijk verschil tussen het aantal aanmeldingen en het aantal uitgevoerde instemmingsverklaringen. Voor een jongere kunnen gedurende de plaatsing meerdere instemmingsverklaringen nodig zijn. De Jeugdwet schrijft voor dat bij elk (nieuw) verzoek een nieuwe instemmingsverklaring moet worden opgesteld. Dus bij een nieuw verzoek in verband met een verlenging van de plaatsing moet de jeugdige opnieuw worden gezien en gesproken. Ook kan bij een deels aangehouden verzoek door de kinderrechter verzocht worden om een nieuwe instemmingsverklaring voor de vervolgzitting waarop het aangehouden deel van het verzoek behandeld wordt. Dan is er dus voor het hetzelfde verzoek een tweede verklaring nodig.

Niet iedere jongere kan voor een plaatsing of voor dat het verzoek behandeld wordt op de rechtbank gesproken worden. Bijvoorbeeld als er een groot risico is dat de jongere weg zou kunnen lopen of zichzelf of de mensen om hem heen iets aan zou kunnen doen. In deze gevallen kan er gekozen worden om een verklaring ongezien (op basis van dossier) af te geven. Deze instemmingsverklaring “ongezien” moet altijd kort na de plaatsing worden aangevuld door een tweede instemmingsverklaring “gezien” waarvoor de gedragswetenschapper de jeugdige persoonlijk ziet en spreekt op de locatie waar hij of zij geplaatst is.

Figuur 3; Aanmeldingen Jeugdbescherming west en vrijwillig kader, uitgesplitst naar regio:

1.3 Analyse, trends en ontwikkelingen

Iedere dag innoverend werken, lerend werken, van meerdere kanten horen dat dit de nieuwe werkelijkheid is. Aan het einde van kwartaal drie opnieuw een dringend advies toch vooral thuis te werken en alleen mits strikt noodzakelijk de deur uit te gaan. Ons werkgebied, de regio Zuid-West heeft het stevig te verduren onder het Covid-19-virus en het einde is voorlopig nog niet in zicht.

Algemene constatering en gemeenplaatsen, maar wat betekent dat in de praktijk voor het werk van Jeugdbescherming west en de gesloten jeugdzorg in het bijzonder?

Jeugdbeschermers proberen alle nieuwe middelen van communicatie aan te wenden om in contact met hun jongeren te blijven. Het beeldbellen begint een algemeen goed te worden. In de rapportage van kwartaal twee heeft de kop 'de gesloten jeugdzorg is gewoon open' gestaan. En dat is ook wat de praktijk is. De vraag naar de jeugdzorg plus blijft bestaan. Er wordt regelmatig gebeld met vragen en gevraagd om advies. Als de beslissing om een rechter om een gesloten machtiging te verzoeken daar is, wordt dat proces begeleid en de jongere aangemeld.

Al is de situatie anders dan voorheen, we moeten wel naar de cijfers kijken. Zijn er bijzonderheden?

Vanaf het einde van het eerste kwartaal heeft zich een daling ingezet. Over de eerste drie kwartalen van 2021 kan voorzichtig gesteld worden dat er een daling is van een kwart in het aantal aanmeldingen. Deze daling heeft zich ingezet op het moment dat Covid-19 de gang van zaken in het uitvoerende werk ging bepalen. Kwartaal één kende een normale start en eindigde met 53 aanmeldingen. Het tweede en derde laten achtereenvolgens aantallen van 34 en 44 zien.

Om te vergelijken, kwartaal drie in 2018 kende 57 aanmeldingen. Kwartaal drie in 2019 59 en in 2020 zijn dat er 44. Over de lijn van drie jaar een daling van ongeveer 25 procent.

50 procent van de plaatsingen zijn nieuwe plaatsingen. Jongeren die nog nooit behandeling binnen de gesloten jeugdzorg hebben gehad. Ook de verdeling jongens of meisjes is dit kwartaal 50 om 50 procent.

Als laatste opmerking over de cijfers valt het hoge percentage spoed op. Voor dit kwartaal is dat 70 procent van alle meldingen. Dat is wederom hoog. De definitie van een spoedverzoek is dat een plaatsing niet kan wachten tot morgen en er direct ingegrepen moet worden.

Is dat in 7 van de 10 aanvragen het geval?

Het antwoord daarop is nee. Waarom dan toch een spoedverzoek? Dit komt omdat het anders een regulier verzoek zal worden. Het duurt zes weken om een regulier verzoek op zitting te hebben. Ook bestaat de mogelijkheid om een regulier met voorrang op zitting te krijgen. Dan is er een behandeling na twee tot drie weken. In een overgroot gedeelte van de aanvragen is het simpelweg te riskant en onverantwoord om nog minimaal twee weken te wachten en wordt er dus, bij gebrek aan een alternatief, gekozen voor een spoedaanvraag.

Als dit geconstateerd wordt, is het zinvol om te kijken of er andere mogelijkheden zouden zijn. Regio Zuid-West is uiteraard niet uniek en andere regio's kennen dezelfde problematiek. Bij onze bureaus in de regio Noord-West zou gewerkt worden met een aanvraag die binnen een week behandeld wordt. Onderzocht gaat worden of een snellere procedure in onze regio mogelijk is. De vraag is of het juridisch mogelijk is om een procedure te ontwikkelen tussen spoed en regulier waarbij een verzoek toch op zitting behandeld kan worden en hoor/wederhoor mogelijk is zonder dat het twee tot drie weken hoeft te duren voordat de zitting plaatsvindt.

Wat is er mis met een spoedplaatsing? Waarom maakt iedereen zich daar zo druk om?

Een aanvraag voor een behandelplek binnen de gesloten jeugdzorg is een vraag om een plek binnen de zwaarste vorm van hulpverlening. De vraag om een gesloten plek moet gezien worden als het laatste redmiddel. Binnen het team van de aanvrager moeten alle alternatieve mogelijkheden besproken en misschien wel geprobeerd zijn of in ieder geval overwogen. Dit omdat voor de jongere een plaatsing binnen de jeugdzorg plus heel ingrijpend is. Als het verzoek gedaan wordt, volgt er, voordat een rechter zich buigt over de vraag, altijd een oordeel van een onafhankelijk gedragswetenschapper. De wet schrijft voor dat de gedragswetenschapper de jongere ziet en spreekt en in moet stemmen met het verzoek. Bij uitzondering kan een instemming gebaseerd zijn op het dossier zonder dat de jeugdige gezien en gesproken is. Pas bij een positief oordeel kan een rechter gevraagd worden om zich uit te spreken en als de rechter de machtiging vervolgens afgeeft kan er tot plaatsing overgegaan worden. Al deze beoordelingen en inschattingen van team, aanvragers, onafhankelijke gedragswetenschapper en behandelaren op groepen die akkoord geven om uiteindelijk een laatste oordeel van een kinderrechter te krijgen, kosten tijd. Spoedverzoeken krijgen vaak pas laat in de middag hun beslag waarna de plaatsing nog in gang moet worden gezet. Jongeren worden dan vaak in het begin van de avond naar de gesloten behandelplek gebracht.

Een goede start is essentieel voor het slagen van een traject. Het kost tijd en geduld en het vraagt inspanning van de medewerkers van de gesloten groepen om zich voor te bereiden en in te lezen in de problematiek en behandeling van de jongere die bij hen op de groep komt. Bij een reguliere melding is er binnen de instelling tijd om de plaatsing voor te bereiden. Die tijd komt de medewerker van de groep, de behandeling, de start en dus uiteindelijk de jongere ten goede. Voor alle betrokkenen heeft een zorgvuldige procedure de voorkeur en dat kan alleen als we proberen zo min mogelijk spoedplaatsingen te hebben.

Op dit moment is het nog zo dat als er na vijf uur of in het weekend een gesloten plaatsing noodzakelijk geacht wordt de aanvrager (crisisdienst) de mogelijkheid heeft om mondeling een verzoek bij een piket kinderrechter te doen. Als de rechter besluit een gesloten spoedmachtiging af te geven kan in noodgevallen buiten kantoortijden een behandelplek aangevraagd worden en de jongere in overleg met de opnemende instelling direct geplaatst worden. De eerstvolgende werkdag dient er alsnog een schriftelijke onderbouwing van het verzoek te komen met een instemmingsverklaring van een onafhankelijke gedragswetenschapper die de jongere ook gezien en gesproken heeft.

De rechtbank Den Haag heeft kort voor dit schrijven aangekondigd dat vanaf 1 januari volgend jaar ook voor plaatsingen buiten kantoortijd een instemmingsverklaring van een gedragswetenschapper verlangd wordt. Het is een wettelijke vereiste dat een onafhankelijke gedragswetenschapper het verzoek toetst en bij voorkeur nadat hij of zij de jeugdige gezien en gesproken heeft wel of niet instemt met het verzoek. Dit dient in het vervolg ook buiten kantoortijden plaats te vinden voordat de rechter het verzoek beoordeelt en een besluit neemt. Als een gedragswetenschapper niet instemt kan een rechter geen machtiging afgeven en wordt het verzoek in de regel ingetrokken.

Nu de rechtbanken landelijk vanaf 1 januari 2021 deze werkwijze ook buiten kantoortijden willen invoeren zullen we vanuit de coördinatie gesloten jeugdzorg onderzoeken hoe we aan deze eis kunnen voldoen.

Afsluitend dient nog vermeld te worden dat Midgaard de deuren weer open heeft. Na een gedwongen sluiting door de inspectie, hebben ze een herstart mogen maken. Voorzichtig neemt Midgaard weer een aantal jongeren per week op.